2025/344

19.2.2025

SKLEP SVETA (SZVP) 2025/344

z dne 18. februarja 2025

o spremembi Sklepa (SZVP) 2024/3097 o podpori celovitemu programu v podporo prizadevanjem za preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter konvencionalnim strelivom v jugovzhodni Evropi

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji in zlasti člena 28(1) in člena 31(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Svet je 5. decembra 2024 sprejel Sklep (SZVP) 2024/3097 ([1]) v podporo celovitemu programu v podporo prizadevanjem za preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter konvencionalnim strelivom v jugovzhodni Evropi, s čimer naj bi podprli fazo II projekta, ki ga izvaja sekretariat Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) (v nadaljnjem besedilu: projekt).

(2) Ob sprejetju Sklepa Sveta (SZVP) 2024/3097 ni bilo priloge k temu sklepu. Projekt, ki bo izveden, je sedaj podrobno opisan v Prilogi k temu sklepu.

(3) Zato je treba spremeniti Sklep (EU) 2024/3097 –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Besedilo iz Priloge k temu sklepu se doda kot Priloga k Sklepu (SZVP) 2024/3097.

Člen 2

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

V Bruslju, 18. februarja 2025

Za Svet

predsednik

A. DOMAŃSKI

([1]) Sklep Sveta (SZVP) 2024/3097 z dne 5. decembra 2024 o podpori celovitemu programu v podporo prizadevanjem za preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter konvencionalnim strelivom v jugovzhodni Evropi (UL L, 2024/3097, 6.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3097/oj).

PRILOGA

CELOVIT PROGRAM OVSE V PODPORO PRIZADEVANJEM ZA PREPREČEVANJE IN ZATIRANJE NEDOVOLJENE TRGOVINE Z OSEBNIM IN LAHKIM OROŽJEM TER KONVENCIONALNIM STRELIVOM V JUGOVZHODNI EVROPI

Faza II

1. **Ozadje**

Države članice OVSE v jugovzhodni Evropi so izpostavljene velikim tveganjem in izzivom, povezanim z destabilizirajočim kopičenjem in nenadzorovanim širjenjem nedovoljenega osebnega in lahkega orožja ter konvencionalnega streliva. Dejstvo je, da ta tveganja ne vplivajo le na varnost jugovzhodne Evrope, temveč tudi na Evropsko unijo (EU)

Trgovina z osebnim in lahkim orožjem ter konvencionalnim strelivom iz jugovzhodne Evrope in čez to območje je v strategiji EU zoper nedovoljeno strelno orožje, osebno in lahko orožje ter pripadajoče strelivo (strategija EU o osebnem in lahkem orožju) ([1]) opredeljena kot strateški izziv. Kot taka je bila obravnavana v več akcijskih načrtih, kot sta: akcijski načrt EU glede trgovine s strelnim orožjem za obdobje 2020–2025 ([2]) ter časovni načrt za trajno rešitev problema nedovoljenega posedovanja in neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja ter pripadajočega streliva na Zahodnem Balkanu do leta 2024 ([3]). Ustrezne institucije jugovzhodne Evrope so za reševanje teh izzivov OVSE uradno zaprosile za pomoč na področju nadzora nad osebnim in lahkim orožjem ter konvencionalnim strelivom ([4]). Pomoč, za katero so zaprosile, prispeva k izpolnjevanju navedenih strateških in operativnih ciljev, hkrati pa jih podpira pri izpolnjevanju zavez iz dokumentov OVSE o osebnem in lahkem orožju (FSC.DOC/1/00/Rev.1) in zalogah konvencionalnega streliva (FSC.DOC/1/03/Rev.1). V zvezi s tem je OVSE razvila celovit program v podporo prizadevanjem za preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter konvencionalnim strelivom v jugovzhodni Evropi (v nadaljnjem besedilu: program).

Program je usklajen s *„časovnim načrtom za trajno rešitev problema nedovoljenega posedovanja in neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja ter pripadajočega streliva na Zahodnem Balkanu do leta 2024“* ([5]) (v nadaljnjem besedilu: časovni načrt) ter naslednjo posodobljeno različico časovnega načrta, ki naj bi bil vzpostavljen za obdobje 2025–2030. Zato je celoten ukrep tesno usklajen z deležniki iz jugovzhodne Evrope in mednarodnimi partnerji, ki prispevajo k časovnemu načrtu. V zvezi s tem se je EU odločila, da bo podprla prizadevanja iz programa, in sicer s Sklepom Sveta (SZVP) 2021/2133 z dne 2. decembra 2021 o podpori celovitemu programu v podporo prizadevanjem za preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter konvencionalnim strelivom v jugovzhodni Evropi. Poleg politične in finančne podpore EU program podpira tudi petnajstih drugih sodelujočih držav donatork.

Predlagani ukrep predstavlja drugo fazo pomoči, ki se je začela na podlagi navedenega sklepa Sveta, ter še naprej podpira organe jugovzhodne Evrope pri izpolnjevanju zahtev iz revidiranega besedila časovnega načrta, ki se bo izvajal od leta 2025 do leta 2030, in pri nadaljnjem boju proti nezakonitemu osebnemu in lahkemu orožju.

Ta ukrep z blažitvijo in preprečevanjem negativnih učinkov nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter pripadajočim strelivom na trajnostni razvoj prispeva tudi k doseganju ciljev trajnostnega razvoja ZN, zlasti:

— cilja 5: doseči enakost spolov ter krepiti vlogo vseh žensk in deklic (npr. cilj 5.2 o odpravi vseh oblik nasilja nad ženskami in dekleti); ter

([1]) Evropska komisija, Strategija EU za varnostno unijo, COM/2020/605 final, 24. julij 2020.
([2]) Evropska komisija, Akcijski načrt EU glede trgovine s strelnim orožjem za obdobje 2020–2025 in priloge, COM (2020) 608 final, 24. julij 2020.
([3]) Center jugovzhodne in vzhodne Evrope za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem (SEESAC), Regional-Roadmap-for-a-sustainable-solution-to-the.pdf (seesac.org).
([4]) Prošnje za pomoč so poslala Ministrstvo za notranje zadeve Albanije, Ministrstvo za varnost Bosne in Hercegovine, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Severne Makedonije, Ministrstvo za obrambo Črne gore in Ministrstvo za notranje zadeve Srbije. V primeru Kosova se zaradi njegovega statusa omejitve in zahteve uradnega postopka ne uporabljajo za morebitne tamkajšnje projekte. Zato se pod vodstvom misije OVSE na Kosovu (OMIK) izvajajo prilagojeni projekti in dejavnosti v podporo kosovski policiji. Vsaka prošnja za pomoč je bila preverjena, nato pa so je bila izvedena ustrezna ocena potreb.
([5]) Časovni načrt so pripravili organi Zahodnega Balkana ob tehnični podpori SEESAC pod okriljem Francije in Nemčije ter v posvetovanju z EU in vsemi drugimi ustreznimi akterji, sprejet pa je bil na vrhu EU-Zahodni Balkan 10. julija 2018 v Londonu.

— cilja 16: spodbujati miroljubne in vključujoče družbe za trajnostni razvoj, vsem omogočiti dostop do pravnega varstva ter oblikovati učinkovite, odgovorne in vključujoče ustanove na vseh ravneh (npr. cilji 16.1, 16.4 in 16.a).

2. **Splošni cilj**

Še naprej zmanjševati tveganja nedovoljene trgovine in nenadzorovanega širjenja osebnega in lahkega orožja v jugovzhodni Evropi, vanjo in iz nje; nedovoljena trgovina in nenadzorovano širjenje ogrožata varnost in zaščito, ovirata trajnostno izgradnjo miru in socialno-ekonomski razvoj ter prispevata k neredu, podžigata terorizem in kriminalno nasilje ali lahko vodita k ponovnemu začetku konfliktov.

3. **Opis ukrepa**

Ukrep temelji na postopkih sistematičnega ocenjevanja potreb, zlasti strokovnih ocenah, izvedenih med letoma 2022 in 2024.

Na podlagi teh ocen in dosedanje pomoči je treba:

— zagotoviti mednarodno certificiranje zmogljivosti enot s službenimi psi pri odkrivanju in zasegu nedovoljenega osebnega in lahkega orožja ter konvencionalnega streliva, ter

— zagotoviti mednarodno certificiranje predpisov o onesposabljanju osebnega in lahkega orožja ter operativnih okvirov s strani ene od evropskih komisij za preizkušanje orožja.

Ukrep sestavlja sedem projektnih komponent OVSE, ki se izvajajo po vsej regiji. V skladu s tem ta pristop zagotavlja krepitev zmogljivosti in standardizacijo v vsaki jurisdikciji, hkrati pa zagotavlja vzpostavitev interoperabilnih, homogenih in zanesljivih procesov ter rezultate po vsej regiji. S predlaganim ukrepom se krepijo spretnosti ter postopki, ki jih je mogoče uporabiti za preventivne in izvršne zmogljivosti v vsaki jurisdikciji, pa tudi na regionalni ravni in zunaj nje. Vse dejavnosti so bile pripravljene v tesnem sodelovanju med pristojnimi organi/institucijami, Centrom OVSE za preprečevanje konfliktov in operacijami OVSE na terenu v jugovzhodni Evropi.

Z napredkom pri izvajanju tega ukrepa se bo še naprej seznanjalo in poročalo o njem na lokalnih in regionalnih usklajevalnih sestankih v podporo posodobljenemu „časovnemu načrtu za trajno rešitev problema nedovoljenega posedovanja in neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja ter pripadajočega streliva na Zahodnem Balkanu do leta 2030“. V zvezi s tem se spremljanje njegovega izvajanja usklajuje z vsemi komisijami za osebno in lahko orožje v jugovzhodni Evropi, mednarodnimi partnerji in SEESAC.

3.1. **Projektna komponenta 1: Pomoč nacionalnim organom Republike Albanije pri zmanjšanju tveganja širjenja in neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja**

3.1.1. Cilj

Zmanjšati tveganje širjenja in neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja v Republiki Albaniji

3.1.2. Opis

Nenadzorovano širjenje in posedovanje osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov še naprej močno ogrožata javno varnost ter družbeni in gospodarski razvoj v Albaniji. Slabo nadzorovano in nezakonito osebno in lahko orožje omogoča nasilje in negotovost ter s tem podpira kriminalne elemente in organizirani kriminal. Ti vidiki negativno vplivajo na ukrepe za krepitev varnosti in zaupanja v državi in regiji. Albanija je zaprosila za pomoč na forumu OVSE za varnostno sodelovanje oktobra 2019.

OVSE je potrdil pomanjkljive zmogljivosti pri:

a) zakonodajnem in regulativnem okviru za onesposobitev strelnega orožja ter njegovem ustreznem izvajanju z izboljšanjem infrastrukture, opremljanja in usposabljanja,

b) enotah s službenimi psi albanske državne policije pri odkrivanju osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov,

c) ozaveščanju javnosti o nevarnostih neustrezne uporabe in širjenja osebnega in lahkega orožja.

Poleg prebivalstva Albanije bodo koristi od projekta imeli tudi številni nacionalni organi s pristojnostmi na področju nadzora nad osebnim in lahkim orožjem, zlasti nacionalna komisija za osebno in lahko orožje, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Albanije in albanska državna policija.

3.1.3. Pričakovani rezultati

Rezultat 1: v zvezi z zakonodajnim okvirom za onesposobitev osebnega in lahkega orožja ter njegovimi mehanizmi za izvajanje in nadzor je dosežen napredek.

Rezultat 2: okrepijo se infrastruktura, zmogljivost in viri enote albanske državne policije s službenimi psi za odkrivanje nedovoljenega osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov.

3.1.4. Dejavnosti

3.1.4.1. Dejavnost v zvezi z okrepitvijo zakonodajnega okvira Republike Albanije na področju osebnega in lahkega orožja ter njegove onesposobitve.

Dejavnost bo vključevala:

— mednarodno certificiranje zakonodaje o onesposobitvi s strani evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja,

— oceno infrastrukture in strojev, ki se uporabljajo za onesposabljanje orožja v Republiki Albaniji,

— zagotavljanje usposabljanja o onesposabljanju orožja in nadzoru onesposabljanja orožja s strani evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja.

3.1.4.2. Dejavnost v zvezi z okrepitvijo zmogljivosti albanske policije za odkrivanje nedovoljenega orožja in eksplozivov.

Dejavnost bo vključevala:

— organizacijo programa usposabljanja o metodologiji agencije Frontex za odkrivanje osebnega in lahkega orožja ter streliva,

— organizacijo programa usposabljanja o evropskih dobrih praksah pri odkrivanju osebnega in lahkega orožja ter streliva,

— naročilo projektantskih in gradbenih del za infrastrukturne posodobitve pesjakov, pisarniških objektov in območja enot s službenimi psi na mejnih prehodih v podporo zmogljivosti enot s službenimi psi za odkrivanje osebnega in lahkega orožja ter streliva.

3.2. **Projektna komponenta 2: Obravnavanje varnostnih in varstvenih tveganj nezakonitega posedovanja, neustrezne uporabe in nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter pripadajočim strelivom v Bosni in Hercegovini**

3.2.1. Cilj

Podpreti Bosno in Hercegovino pri zmanjšanju varnostnih in varstvenih tveganj, povezanih z nezakonitim posedovanjem, neustrezno uporabo in nedovoljeno trgovino z osebnim in lahkim orožjem ter pripadajočim strelivom.

3.2.2. Opis

Projekt obravnava prednostne potrebe, opredeljene v prošnji ministrstva za varnost za pomoč iz leta 2019, njegov cilj pa je podpreti Bosno in Hercegovino pri zmanjšanju varnostnih in varstvenih tveganj, povezanih z nezakonitim posedovanjem, neustrezno uporabo in nedovoljeno trgovino z osebnim in lahkim orožjem, strelivom in eksplozivi, ter tako prispevati k varnosti in stabilnosti v državi in širši regiji.

OVSE bo še naprej obravnavala naslednje pomanjkljivosti glede:

a) zmožnosti enot s službenimi psi v okviru organov odkrivanja in pregona za odkrivanje osebnega in lahkega orožja ter streliva, vključno z njihovo infrastrukturo in elementi usposabljanja,

b) dostopnosti in primerljivosti podatkov v zvezi z osebnim in lahkim orožjem, potrebnih za učinkovito oblikovanje politik in operativni odziv,

c) onesposobitve osebnega in lahkega orožja, vključno z zakonodajnim in regulativnim okvirom, usposabljanjem, opremo in infrastrukturnimi posodobitvami.

Poleg prebivalstva Bosne in Hercegovine bodo koristi od projekta imeli tudi številni nacionalni organi s pristojnostmi na področju nadzora nad osebnim in lahkim orožjem, tj. organi odkrivanja in pregona, vključno z ministrstvi za notranje zadeve/policijskimi organi posameznih entitet in kantonov, usklajevalni odbor Bosne in Hercegovine za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem, Ministrstvo za varnost Bosne in Hercegovine, pa tudi tožilstva, sodišča in službe za izvrševanje kazenskih sankcij.

3.2.3. Pričakovani rezultati

Rezultat 1: okrepijo se zmožnosti odkrivanja in pregona v enotah s službenimi psi za odkrivanje osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov.

Rezultat 2: razvijeta se integrirana medinstitucionalna podatkovna zbirka in sistem sledenja za zadeve, povezane z osebnim in lahkim orožjem ter strelivom.

Rezultat 3: razvije in operacionalizira se zakonodajni in regulativni okvir za onesposobitev osebnega in lahkega orožja.

3.2.4. Dejavnosti

3.2.4.1. Dejavnost v zvezi s krepitvijo zmožnosti odkrivanja in pregona v enotah s službenimi psi za odkrivanje osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov.

Dejavnost bo vključevala:

— nadgradnjo infrastrukture za enote s službenimi psi,

— program usposabljanja o metodologiji agencije Frontex za odkrivanje osebnega in lahkega orožja ter streliva,

— program usposabljanja o evropskih dobrih praksah pri odkrivanju osebnega in lahkega orožja ter streliva.

3.2.4.2. Dejavnost v zvezi z razvojem integrirane medinstitucionalne podatkovne zbirke in sistema sledenja za zadeve, povezane z osebnim in lahkim orožjem ter strelivom

Dejavnost bo vključevala:

— podporo vzpostavitvi sistema Bosne in Hercegovine za sledenje zadevam, povezanim z osebnim in lahkim orožjem,

— organizacijo usposabljanj uporabnikov sistema za sledenje zadevam, povezanim z osebnim in lahkim orožjem, v sodstvu in organih odkrivanja in pregona.

3.2.4.3. Dejavnost v zvezi z okrepitvijo zakonodajnega okvira Bosne in Hercegovine na področju osebnega in lahkega orožja ter njegove onesposobitve.

Dejavnost bo vključevala:

— mednarodno certificiranje zakonodaje o onesposobitvi s strani evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja,

— oceno infrastrukture in strojev, ki se uporabljajo za onesposabljanje na dveh lokacijah v Bosni in Hercegovini,

— organizacijo usposabljanja o onesposabljanju in nadzoru onesposabljanja s strani evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja.

3.3. **Projektna komponenta 3: Podpora okrepitvi zmogljivosti kosovskih** [6] **policijskih enot s službenimi psi za odkrivanje in zaseg osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov**

3.3.1. Cilj

Podpreti okrepitev obstoječih zmogljivosti enot s službenimi psi kosovske policije in njihov neposredni prispevek k preprečevanju, zatiranju in preiskovanju neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov ter nedovoljene trgovine z njimi na Zahodnem Balkanu.

3.3.2. Opis

Projekt podpira okrepitev obstoječih zmogljivosti enot s službenimi psi kosovske policije in njihov neposredni prispevek k preprečevanju, zatiranju in preiskovanju neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov ter nedovoljene trgovine z njimi na Zahodnem Balkanu.

Projekt obravnava potrjene pomanjkljivosti v zmogljivosti enot s službenimi psi za preprečevanje, zatiranje in preiskovanje neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja ter nedovoljene trgovine z njim. Poleg prebivalstva Kosova bo koristi od projekta imela tudi kosovska policija.

[6] Vsa sklicevanja na Kosovo, najsi gre za ozemlje, institucije ali prebivalstvo, v tem besedilu je treba razumeti popolnoma v skladu z Resolucijo Varnostnega sveta ZN 1244.

3.3.3. Pričakovani rezultat

Rezultat 1: okrepijo se regulativni okvir in okvir usposabljanja ter infrastruktura in oprema enote s službenimi psi, da se zagotovi uspešnejše in učinkovitejše preprečevanje, zatiranje in preiskovanje neustrezne uporabe in nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem, strelivom in eksplozivi.

3.3.4. Dejavnosti

3.3.4.1. Dejavnost v zvezi z okrepitvijo regulativnega okvira in okvira usposabljanja ter infrastrukture in opreme enote s službenimi psi za uspešnejše in učinkovitejše preprečevanje, zatiranje in preiskovanje neustrezne uporabe in nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem, strelivom in eksplozivi.

Dejavnost bo vključevala:

— program usposabljanja o metodologiji agencije Frontex za odkrivanje osebnega in lahkega orožja ter streliva,

— program usposabljanja o evropskih dobrih praksah pri odkrivanju osebnega in lahkega orožja ter streliva,

— infrastrukturno posodabljanje veterinarskih stavb in potrebne opreme ter objektov za simulacijo različnih scenarijev iskanja v zaprtih prostorih,

— spodbujanje vključevanja žensk v ključne vloge v enotah s službenimi psi (upravljavke, inštruktorice in vodstvene delavke) kot predpogoj za večjo operativno učinkovitost.

3.4. **Projektna komponenta 4: Pomoč nacionalnim organom Republike Severne Makedonije pri zmanjšanju tveganja za širjenje in neustrezno uporabo osebnega in lahkega orožja**

3.4.1. Cilj

Zmanjšati tveganje širjenja orožja ter neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja v Republiki Severni Makedoniji z okrepitvijo zmogljivosti ministrstva za notranje zadeve in drugih vladnih organizacij za preprečevanje, odkrivanje, analizo in preiskovanje.

3.4.2. Opis

Projekt je bil pripravljen v odziv na prošnjo za pomoč vlade Republike Severne Makedonije iz leta 2019 za okrepitev zmogljivosti nacionalne komisije za osebno in lahko orožje ter izboljšanje zmožnosti policijske enote s službenimi psi pri odkrivanju orožja in eksplozivov.

OVSE je potrdila pomanjkljive zmogljivosti pri:

a) operativni zmogljivosti enot s službenimi psi ministrstva za notranje zadeve pri odkrivanju nedovoljenega širjenja osebnega in lahkega orožja;

b) ustreznem izvajanju onesposabljanja strelnega orožja, kar vključuje slabo infrastrukturo, opremo in usposabljanje;

c) analizi vprašanj glede nadzora nad osebnim in lahkim orožjem na strateški in operativni ravni;

d) usklajenem doseganju in ozaveščanju javnosti glede tveganj v zvezi z neustrezno uporabo osebnega in lahkega orožja v Republiki Severni Makedoniji, vključno s prizadevanji nacionalne komisije za osebno in lahko orožje.

Poleg prebivalstva Republike Severne Makedonije bodo koristi od projekta imeli tudi nacionalni organi s pristojnostmi na področju nadzora nad osebnim in lahkim orožjem, zlasti nacionalna komisija za osebno in lahko orožje, ministrstvo za notranje zadeve in policija.

3.4.3. Pričakovani rezultat

Rezultat 1: okrepijo se zmogljivosti ministrstva za notranje zadeve ter komisije za osebno in lahko orožje Republike Severne Makedonije za regulativno in operativno delovanje ter medagencijsko sodelovanje za preprečevanje/obravnavanje širjenja osebnega in lahkega orožja.

Rezultat 2: okrepijo se inšpekcijske zmogljivosti za uničenje in onesposobitev osebnega in lahkega orožja ter izboljša upravljanje življenjskega cikla osebnega in lahkega orožja.

3.4.4. Dejavnosti

3.4.4.1. Podpora povečanju zmogljivosti notranjega ministrstva za odkrivanje nedovoljenega osebnega in lahkega orožja z učinkovito napotitvijo enot s službenimi psi

Dejavnost bo vključevala:

— posodobitev infrastrukture enot s službenimi psi Ministrstva za notranje zadeve Republike Severne Makedonije na regionalni ravni,

— program usposabljanja o metodologiji agencije Frontex za odkrivanje osebnega in lahkega orožja ter streliva,

— program usposabljanja o evropskih dobrih praksah pri odkrivanju osebnega in lahkega orožja ter streliva.

3.4.4.2. Zmanjšanje količine nezakonitega orožja, streliva in eksplozivov z uničenjem in onesposobitvijo

Dejavnost bo vključevala:

— mednarodno certificiranje zakonodaje o onesposobitvi s strani evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja,

— oceno infrastrukture in strojev, ki se uporabljajo za onesposabljanje v Republiki Albaniji,

— zagotavljanje usposabljanja o onesposabljanju in nadzoru onesposabljanja s strani evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja.

3.5. **Projektna komponenta 5: Izboljšanje zmogljivosti črnogorskega ministrstva za notranje zadeve za učinkovitejše zmanjšanje, preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem, strelivom in eksplozivi ter njihove neustrezne uporabe**

3.5.1. Cilj

Podpora krepitvi obstoječih zmogljivosti enot s službenimi psi za odkrivanje osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov ter nadaljnji razvoj praks onesposabljanja osebnega in lahkega orožja, s čimer se okrepijo zmogljivosti ministrstva za notranje zadeve za zmanjšanje, preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem, strelivom in eksplozivi ter njihove neustrezne uporabe.

3.5.2. Opis

Predlagani projekt je zasnovan na prošnjo črnogorske komisije za osebno in lahko orožje ter na poziv ministrstva za notranje zadeve misiji OVSE v Črni gori, naj zagotovi tehnično pomoč na tem področju. Izvedena so bila podrobna posvetovanja z mednarodnimi in regionalnimi partnerji, da bi se zagotovila usklajena prizadevanja in razmejitev morebitnega prekrivanja. Zato je ta projekt usklajen z izvajanjem nacionalnih, regionalnih in mednarodnih okvirov za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem ter neposredno podpira njihovo izvajanje.

Neodvisni strokovnjaki OVSE in kinološki strokovnjaki francoske žandarmerije so v letih 2022 in 2023 sistematično ocenjevali potrebe in zagotovili praktične smernice za to, kako izboljšati

— obstoječe zmogljivosti enot črnogorske policije s službenimi pse pri odkrivanju in zasegu nedovoljenega osebnega in lahkega orožja ter konvencionalnega streliva ter

— okrepiti obstoječe predpise in operativni okvir za onesposabljanje osebnega in lahkega orožja.

3.5.3. Pričakovani rezultati

Rezultat 1: krepitev zmogljivosti enot s službenimi psi v organih odkrivanja in pregona na ministrstvu za notranje zadeve za odkrivanje nedovoljenega osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov s krepitvijo njihovih infrastrukturnih in operativnih zmogljivosti ter zmogljivosti za usposabljanje.

Rezultat 2: pravni okvir za onesposabljanje strelnega orožja je izboljšan in usklajen z mednarodnimi standardi, zmogljivosti za njegovo učinkovito izvajanje in nadzor pa so okrepljene.

3.5.4. Dejavnosti

3.5.4.1. Dejavnost v zvezi s podporo spremembam in dopolnitvi pravnega in regulativnega okvira, za posodobitev standardnih operativnih postopkov za uporabo zmogljivosti enot s službenimi psi ter pripravo krovnega načrta na področju enot s službenimi psi za posodobitev teh zmožnosti

Dejavnost bo vključevala:

— spremembo zakonodaje in predpisov s strani ministrstva za notranje zadeve in policije v skladu z evropsko dobro prakso,

— razvoj krovnega načrta za posodobitev enot s službenimi psi,

— podporo delovnim skupinam za posodobitev zakonodaje in strateško načrtovanje.

3.5.4.2. Dejavnost v zvezi z izboljšanimi metodami usposabljanja in operativnimi zmogljivostmi, da se doseže učinkovitejše in uspešnejše preprečevanje, zatiranje in preiskovanje neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov ter nedovoljene trgovine z njimi

Dejavnost bo vključevala:

— pripravo priročnika za usposabljanje, njegov prevod in distribucijo,

— usposabljanja osebja ministrstva za notranje zadeve v ustreznih ustanovah za izobraževanje/usposabljanje v skladu z dobrimi praksami agencije Frontex pri odkrivanju osebnega in lahkega orožja ter streliva in drugimi takimi evropskimi praksami.

3.5.4.3. Dejavnost v zvezi z izboljšanimi objekti in opremo za usposabljanje skupaj s posodobitvijo infrastrukture in logističnih sredstev, da se doseže učinkovitejše in uspešnejše preprečevanje, zatiranje in preiskovanje neustrezne uporabe osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov ter nedovoljene trgovine z njimi

Dejavnost bo vključevala:

— izvajanje infrastrukturnih posodobitev pesjakov, pisarniških objektov in območja enot s službenimi psi na sedežu teh enot in na mejnih prehodih v podporo zmogljivosti teh enot za odkrivanje osebnega in lahkega orožja ter streliva,

— podporo za posodobitev varnih skladišč pripomočkov za usposabljanje, zlasti eksploziva, streliva, osebnega in lahkega orožja, drog in gotovine,

— nabavo vozil za prevoz enot s službenimi psi.

3.5.4.4. Dejavnost v zvezo s podporo razvoju pravnega in institucionalnega okvira za onesposabljanje osebnega in lahkega orožja, vključno z mehanizmi za njegovo učinkovito izvajanje in nadzor

Dejavnost bo vključevala:

— podporo delovni skupini za spremembe in dopolnitve zakonodaje o onesposabljanju orožja,

— zagotavljanje storitev evropske komisije za preizkušanje orožja za svetovanje strokovnjakom za infrastrukturo in onesposabljanje orožja ter njihovo usmerjanje, usposabljanje in certificiranje,

— organizacijo usklajevalnih sestankov, potrebnih za izmenjavo informacij, in praktične smernice za razvoj in institucionalizacijo potrebnih človeških, izobraževalnih, tehničnih in infrastrukturnih pogojev za ustrezno izvajanje onesposabljanja osebnega in lahkega orožja ter nadzor nad njim,

3.5.4.5. Dejavnost v zvezi s podporo razvoju in institucionalizaciji zmogljivosti za onesposabljanje osebnega in lahkega orožja

Dejavnost bo vključevala:

— razvoj infrastrukturnih projektov in naročanje gradbenih del za nadgradnjo objektov in praks za onesposabljanje osebnega in lahkega orožja v skladu z nasveti evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja,

— nabavo opreme in materialov, potrebnih za ustrezno onesposabljanje orožja.

3.5.4.6. Dejavnost v zvezi s podporo pri pripravi priročnika za usposabljanje o onesposabljanju osebnega in lahkega orožja ter zagotavljanjem nacionalnih in mednarodnih usposabljanj lokalnim strokovnjakom

Dejavnost bo vključevala:

— organizacijo specializiranih usposabljanj, ki jih izvaja evropska komisija za preizkušanje orožja in so namenjene puškarjem in inšpektorjem,

— certificiranje puškarjev in inšpektorjev, ki ga v zvezi z onesposabljanjem orožja izvede evropska komisija za preizkušanje orožja,

— pripravo priročnika za usposabljanje o predpisih v zvezi z onesposabljanjem osebnega in lahkega orožja.

3.6. **Projektna komponenta 6: Obravnavanje varnostnih in varstvenih tveganj, povezanih z nedovoljenim posedovanjem in neustrezno uporabo osebnega in lahkega orožja ter trgovino z njim v Srbiji**

3.6.1. Cilj

Zmanjšati varnostna in varstvena tveganja, povezana z nezakonitim posedovanjem in neustrezno uporabo zakonitega osebnega in lahkega orožja ter nedovoljeno trgovino z njim.

3.6.2. Opis

Projekt je bil pripravljen v odziv na prošnjo za pomoč srbskega ministrstva za notranje zadeve iz leta 2019, da bi obravnavali izzive nenadzorovanega širjenja in nedovoljenega posedovanja osebnega in lahkega orožja, ki resno ogrožajo varnost v Srbiji. Ti izzivi prispevajo k širjenju kriminala in hudih oblik organiziranega kriminala, saj omogočajo nasilje, ogrožanje varnosti in terorizem. Obenem negativno vplivajo na ukrepe za krepitev zaupanja v državi in predstavljajo grožnjo v kontekstu nasilja na podlagi spola.

OVSE je opredelila potrebe v boju proti nedovoljeni trgovini z osebnim in lahkim orožjem:

a) okrepitev zmogljivosti enot s službenimi psi ministrstva za notranje zadeve za odkrivanje orožja in eksplozivov, in sicer z I) vzpostavitvijo potrebnega pravnega okvira, II) oceno in razvojem zmogljivosti ter III) nabavo posebne opreme in izgradnjo infrastrukture;

b) spremembe zakona o orožju in strelivu ter pravilnika o onesposabljanju orožja, in sicer z a) oceno zmogljivosti in tehničnih možnosti ter b) zagotavljanjem tehnične pomoči pri pripravi pravilnika.

Poleg prebivalstva Srbije bodo koristi od projekta imeli tudi ministrstvo za notranje zadeve, policija in srbska komisija za preizkušanje osebnega in lahkega orožja v Kragujevcu.

3.6.3. Pričakovani rezultati

Rezultat 1: pravni okvir za onesposabljanje orožja se izboljša in uskladi z mednarodnimi standardi in najboljšimi praksami.

Rezultat 2: zmogljivosti enot s službenimi psi ministrstva za notranje zadeve za odkrivanje osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov se okrepijo v skladu s standardi človekovih pravic.

3.6.4. Dejavnosti

3.6.4.1. Dejavnosti v zvezi z izboljšanjem pravnega okvira za onesposabljanje orožja ter njegovo uskladitvijo z mednarodnimi standardi in najboljšimi praksami

Dejavnost bo vključevala:

— strokovno svetovanje evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja na srečanjih delovne skupine na temo onesposabljanja orožja,

— mednarodno certificiranje zakonodaje o onesposabljanju s strani evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja,

— zagotavljanje infrastrukture in strojev, ki se uporabljajo za onesposabljanje orožja,

— zagotavljanje usposabljanja o onesposabljanju orožja in nadzoru tega onesposabljanja s strani evropske komisije za preizkušanje osebnega in lahkega orožja.

3.6.4.2. Dejavnosti v zvezi z izboljšanjem zmogljivosti enot s službenimi psi ministrstva za notranje zadeve za odkrivanje osebnega in lahkega orožja, streliva in eksplozivov v skladu s standardi človekovih pravic

Dejavnost bo vključevala:

— javna naročila gradbenih del, opreme in vozil ter njihova dobava za enote s službenimi psi,

— okrepitev zmogljivosti za uporabo in napotitev enot s službenimi psi za preprečevanje in preiskovanje nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem, strelivom in eksplozivi prek svetovalne podpore, programov izmenjav in razvoja metodologije usposabljanja,

— program usposabljanja o metodologiji agencije Frontex za odkrivanje osebnega in lahkega orožja ter streliva,

— program usposabljanja o evropskih dobrih praksah pri odkrivanju osebnega in lahkega orožja ter streliva.

3.7. **Projektna komponenta 7: Okrepitev delovanja OVSE proti nedovoljenemu širjenju ter zalogam konvencionalnega streliva – faza 3**

3.7.1. Cilj

Podpirati sodelujoče države pri krepitvi zaupanja in varnosti, pa tudi pri odzivanju na politični razvoj in razvoj na področju varnosti na območju OVSE ter zagotoviti učinkovito sodelovanje z zunanjimi deležniki

3.7.2. Opis

Projekt je bil pripravljen, da se državam članicam OVSE pomaga pri boljšem načrtovanju, izpolnjevanju in po potrebi krepitvi njihovih zavez proti nedovoljenemu širjenju osebnega in lahkega orožja ter zalog konvencionalnega streliva. Ta projekt je del postopnega pristopa k stalni in izpopolnjeni analizi nevarnosti, tveganja širjenja osebnega in lahkega orožja ter zalog konvencionalnega streliva in nedovoljene trgovine z njimi, pregledu in predvidevanju potreb in zahtev ter praktičnim orodjem na področju osebnega in lahkega orožja ter zalog konvencionalnega streliva. Ta temelj je ključen za vse akterje, ki si prizadevajo za napredek normativnega okvira, podporo in krepitev mehanizma pomoči ter opredelitev potreb po tehnični pomoči in zahtev za to pomoč.

Uporaba, neustrezna uporaba in učinki osebnega in lahkega orožja ter zaloge konvencionalnega streliva različno vplivajo na ženske in moške, fante in dekleta. Za obravnavanje teh različnih učinkov je treba pri zasnovi in izvajanju projektov pomoči upoštevati to dejstvo, obravnavati zelo raznolik vpliv osebnega in lahkega orožja na spol in spodbujati enakost spolov. S tem projektom se podpirajo politike in praktično svetovanje o tem, kako se lahko taki ciljno usmerjeni ukrepi razvijejo in izvajajo v okviru projektov OVSE za praktično pomoč na področju osebnega in lahkega orožja ter zalog konvencionalnega streliva.

3.7.3. Pričakovani rezultat

Rezultat 1: okrepljena je zmogljivost držav članic in izvršnih struktur OVSE ter operacij na terenu za ustrezno obravnavo vprašanja širjenja osebnega in lahkega orožja ter zalog konvencionalnega streliva in nadzora nad njimi v kateri koli fazi njunega življenjskega cikla

Rezultat 2: spodbujanje uporabe portala za osebno in lahko orožje ter znanja o proizvodih in orodij za podporo spremljanju, pregledu in izvajanju projektov za praktično pomoč v zvezi z osebnim in lahkim orožjem ter zalogami konvencionalnega streliva

3.7.4. Dejavnosti

3.7.4.1. Zagotavljanje svetovanja in podpore državam članicam OVSE, ki so zanju zaprosile, da bi učinkovito uporabljale mehanizem pomoči

Dejavnost bo vključevala:

— vsakoletne ciljno usmerjene obiske in dogodke za ozaveščanje, namenjene državam članicam OVSE, ki zaprosijo za pomoč, da se ocenijo in/ali posodobijo njihove posebne potrebe in zahteve na področju osebnega in lahkega orožja ter zalog konvencionalnega streliva,

— razvoj nacionalnih strateških dokumentov in akcijskih načrtov za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem v skladu s standardi OVSE in drugimi ustreznimi mednarodnimi standardi.

3.7.4.2. Zagotavljanje potrebne prilagojene podpore državam OVSE, ki zagotavljajo pomoč, da se lahko pravočasno in učinkovito odločajo o dodeljevanju sredstev za mehanizem pomoči na področju osebnega in lahkega orožje ter zalog konvencionalnega streliva ter načrtujejo to dodeljevanje

Dejavnost bo vključevala:

— organizacijo rednih/letnih posvetovanj donatorjev na Dunaju, v glavnih mestih držav članic ali prek spletnih platform, da se zagotovi pregled učinka in rezultatov projektov pomoči.

3.7.4.3. Spodbujanje uporabe, funkcionalnosti in funkcij portala za osebno in lahko orožje

Dejavnost bo vključevala:

— organizacijo dogodkov za ozaveščanje za spodbujanje uporabe, funkcionalnosti in dostopnih funkcij portala za osebno in lahko orožje.

3.7.4.4. Razvoj in vključitev posebnih usposabljanj o osebnem in lahkem orožju na portal za osebno in lahko orožje

Dejavnost bo vključevala:

— naložitev spletnih usposabljanj o temah, povezanih z osebnim in lahkim orožjem, na portal.

3.7.4.5. Zagotavljanje učinkovitega delovanja portala za osebno in lahko orožje in njegove stalne podpore

Dejavnost bo vključevala:

— uvedbo novih funkcij, ki jih predlagajo uporabniki za optimizacijo funkcionalnosti portala

4. **Vidik spola**

Vidik spola je bil vključen v vse faze zasnove, razvoja in izvajanja projektov. Pri tem se je izhajalo zlasti iz tega, da uporaba, neustrezna uporaba in učinki osebnega in lahkega orožja ter konvencionalnega streliva različno vplivajo na ženske in moške, fante in dekleta. Da bi se ta vpliv obravnaval, se bo s tem ukrepom spodbujalo in podpiralo vključevanje žensk v postopke odločanja ter izvajanje nadzora nad osebnim in lahkim orožjem.

Vključevanje vidika spola je bilo prilagojeno specifičnim okoliščinam in vrsti pomoči, ki je predvidena v projektih, ter temelji na analizi razmer, pri kateri se upošteva vidik spola.

Pri zasnovi projektov, pa tudi pri spremljanju napredka pri vključevanju vidika spola v ciklu upravljanja projekta, je bilo uporabljeno orodje OVSE za označevanje enakosti spolov. Pri vsakem od teh projektov, vključenih v ta ukrep, je enakost spolov pomemben cilj ali pa se vanje dosledno vključuje vidik spola.

5. **Koristi**

Ukrep bo neposredno koristil organom v jugovzhodni Evropi, pristojnim in odgovornim za preprečevanje in zatiranje nedovoljene trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter konvencionalnim strelivom. V prvi vrsti so to ministrstva za notranje zadeve in organi kazenskega pregona, kot je policija.

Ukrep bo posredno koristil prebivalstvom jurisdikcij v jugovzhodni Evropi in njenem evropskem sosedstvu, ki so ogrožena zaradi uporabe nedovoljenega osebnega in lahkega orožja ter konvencionalnega streliva pri kriminalnih dejavnostih, terorizmu in nasilni zlorabi.

Projekti bodo posredno koristili tudi pooblaščenim organom EU in držav članic, in sicer zaradi okrepljenih zmogljivosti za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem ter konvencionalnim strelivom v jugovzhodni Evropi, med drugim zaradi boljše izmenjave informacij ter ukrepov za usklajevanje in sodelovanje, kot so prepoznavanje tveganj, preiskovanje in sledenje ter odkrivanje in zaseg nedovoljenega osebnega in lahkega orožja ter konvencionalnega streliva.

6. **Prepoznavnost Unije**

OVSE sprejme vse ustrezne ukrepe, da javnost seznani s tem, da v vseh jurisdikcijah v jugovzhodni Evropi ukrep financira Evropska unija. Ti ukrepi se bodo izvajali v skladu s priročnikom Komisije o komunikaciji in prepoznavnosti v okviru zunanjega delovanja Evropske unije. OVSE bo tako zagotovila prepoznavnost prispevka Unije z ustreznim znamčenjem in

oglaševanjem, pri čemer bo izpostavljena vloga Unije in zagotovljena preglednost njenih ukrepov, javnost pa bo seznanjena z razlogi za sklep, podporo Unije sklepu in rezultati te podpore. Na gradivu, pripravljenem v okviru projekta, bo na vidnem mestu prikazana zastava Evropske unije v skladu s smernicami Unije za ustrezno uporabo in prikaz zastave.

Načrtovane dejavnosti so zelo različnega obsega in narave, zato se bodo uporabila različna promocijska orodja, med drugim tradicionalni mediji, spletišča, družbeni mediji ter informacijsko in promocijsko gradivo, vključno z infografikami, brošurami, glasili, sporočili za javnost in drugim, kakor bo primerno. Objave, javni dogodki, kampanje, oprema in gradbena dela, ki se naročijo v okviru posameznega projekta, bodo ustrezno označeni. Da bi dosegli še večji učinek z ozaveščanjem različnih jurisdikcij in skupin prebivalstva, mednarodne skupnosti ter lokalnih in mednarodnih medijev, bo vsaka ciljna skupina projekta nagovorjena v ustreznem jeziku.

7. **Trajanje**

Predvideni skupni čas trajanja tega ukrepa je 36 mesecev.

8. **Subjekt, zadolžen za tehnično izvajanje**

Za tehnično izvajanje tega programa so zadolženi podporna enota Foruma za varnostno sodelovanje v okviru Centra za preprečevanje konfliktov pri sekretariatu OVSE – ki ima tudi usklajevalno vlogo – ter šest misij OVSE na terenu v jugovzhodni Evropi.

9. **Usmerjevalni odbor**

V usmerjevalnem odboru za ta ukrep bodo predstavniki visokega predstavnika, delegacij EU v vsaki jurisdikciji v jugovzhodni Evropi, Foruma za varnostno sodelovanje v okviru Centra za preprečevanje konfliktov pri sekretariatu OVSE in šestih misij OVSE na terenu v jugovzhodni Evropi.

Izvajalski subjekt bo ob pomoči usmerjevalnega odbora zagotavljal, da se projekt izvaja ob usklajevanju z drugo ustrezno pomočjo EU jurisdikcijam v jugovzhodni Evropi.

Usmerjevalni odbor bo na sestanke redno vabil predstavnike partnerjev jurisdikcij v jugovzhodni Evropi. Povabi lahko tudi predstavnike subjektov, vključenih v projekte v jugovzhodni Evropi, ki imajo podoben ali povezan cilj. Redno in vsaj vsakih šest mesecev bo pregledal izvajanje tega sklepa, pri čemer bo uporabil tudi elektronska sredstva sporazumevanja.